

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

**«Проведення заходів з евакуації на регіональному, місцевому, об'єктовому
рівні»**

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту
(категорія: майстри виробничого навчання навчально-методичних центрів
сфери цивільного захисту)

завідувача навчально-консультаційним пунктом м. Малина навчально-
методичного центру цивільного захисту Житомирської області.

Кацаненка Ярослава Володимировича

Група № 9

Перевірив: _____
(посада, вчений ступінь (звання),
прізвище, ініціали)

КИЇВ

2018

ЗМІСТ

Вступ	3
Основна частина	
1. Цілі, принципи та способи проведення загальної та часткової евакуації	4
2. Планування, організація проведення та забезпечення евакуаційних заходів.....	8
3. Евакуаційні органи, їх призначення , склад та організація роботи.....	18
Висновки та пропозиції.....	24
Список використаних джерел.....	25

ВСТУП

Найвища цінність суспільства – життя і здоров'я людей. Проте з кожним роком зростає кількість чинників, що можуть нести небезпеку і загрозу життю.

Відомо, що у разі виникнення надзвичайної ситуації, ліквідацію її наслідків проводять підготовлені для таких цілей служби. Інша справа торкається випадків, що трапляються з населенням у надзвичайній ситуації, особливо у першій її фазі, коли люди на деякий час залишаються практично один на один з обставинами, у які потрапили, подальша їх доля, особливо незахищених верств населення, залежить від уміння адекватно діяти в таких ситуаціях.

Вміти населенню діяти у надзвичайних ситуаціях та в умовах терористичного акту на сьогодні одне із пріоритетних завдань, що стоїть перед державою. Виконання цього завдання потребує значних зусиль, адже у першу чергу необхідно змінити у свідомості громадян стереотип мислення, аби кожен зрозумів, що від рівня його обізнаності з питань цивільного захисту, від його свідомого бажання опанувати ці знання, сьогодні може залежати його життя і здоров'я. Цей процес також знаходиться у залежності від мотиваційних аспектів, які можуть впливати на бажання населення засвоювати питання цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Одним із головних завдань, яке визначене в Кодексі цивільного захисту України – є навчання населення діяти у надзвичайних ситуаціях. Одним з основних завдань покладених на цивільний захист України є захист населення від наслідків стихійних лих, аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж та використання засобів ураження.

З метою виконання завдання здійснюється комплекс заходів, які повинні забезпечувати :

- укриття населення у захисних спорудах;
- евакуацію населення;
- медичний, радіаційний та хімічний захист;
- захист від впливу біологічних засобів ураження;
- захист населення при терористичних актах.

Метою даної роботи є:

Удосконалення механізму здійснення організованого вивезення (виведення) населення із зон можливого впливу наслідків надзвичайних ситуацій або надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру і розміщення його поза зонами дії вражаючих факторів джерел надзвичайної ситуації у разі виникнення безпосередньої загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю населення, а також заходів з евакуації матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза її пошкодження або знищення.

1.ЦІЛІ, ПРИНЦИПИ ТА СПОСОБИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА ЧАСТКОВОЇ ЕВАКУАЦІЇ

Проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру передбачено вимогами Кодексу цивільного захисту України, Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 № 444, Порядком проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 № 841, Порядком розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 № 626, Методичними рекомендаціями з розробки на ОГД документів з евакуації населення (працівників) на випадок загрози або виникнення надзвичайних ситуацій затверджених наказом МНС України від 07.09.2010 р. № 761.

Зокрема постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 № 841 передбачено:

- загальні положення евакуації:
- організацію проведення евакуації:
- утворення органів з евакуації, їх функції та завдання:
- планування евакуації населення:
- порядок проведення евакуації:
- розміщення евакуйованого населення[3].

Евакуація - це комплекс заходів з організованого виведення (вивезення) населення з районів можливого впливу надзвичайних ситуацій у безпечний район (місце).

Мета евакуаційних заходів заключається у тому, що у разі виникнення загрози або виникнення надзвичайної ситуації вивести (вивезти) населення з районів надзвичайної ситуації у безпечний район (місце) і тим самим захистити населення від основних вражаючих чинників при виникненні надзвичайної ситуації.

Евакуація повинна проходити в стислі терміни, заходи по захисту населення планується завчасно та повинні бути ретельно відпрацьованими і реальними.

Основний спосіб евакуації – комбінований, це означає що:

- частина населення вивозиться усіма видами наявного транспорту;
- друга частина організовано виводиться пішим порядком, заздалегідь розробленим маршрутам;

Основний принцип евакуації – територіально-виробничий, це означає що:

- робочі, службовці, члени їх родин, студенти вузів, учні коледжів, ПТУ евакууються через підприємства, установи, навчальні заклади;

- інше населення евакуюється по територіальному принципу через ЖЕК, сільські ради, територіальні об'єднані громади, за місцем проживання.

В умовах не повного забезпечення захисними спорудами в містах та інших населених пунктах, що мають об'єкти підвищеної небезпеки та об'єкти особливої важливості – евакуація являється основним засобом захисту населення з послідувачим розміщення його в зонах, які є безпечні для мешкання людей і тварин.

Евакуації підлягає населення, яке мешкає в населених пунктах, що знаходяться в зонах:

- можливого катастрофічного затоплення місцевості та землетрусів;
- можливого небезпечного радіоактивного забруднення;
- хімічного зараження;
- масових лісових і торф'яних пожеж, зсувів, інших геологічних та гідротехнічних явищ та процесів;
- збройних конфліктів[3].

В залежності від обстановки, яка склалася під час надзвичайних ситуацій, може бути проведена загальна або часткова евакуація населення тимчасового або безповоротного характеру.

Загальна евакуація – це комплекс заходів, які проводяться для всіх категорій населення в окремих регіонах держави у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру і планується на випадок:

- катастрофічного затоплення за чотирьохгодинним пробігом проривної хвилі;
- можливого небезпечного забруднення навколо АЕС (за рішення Кабінету Міністрів України).

Часткова евакуація – це комплекс заходів, які проводяться для захисту окремих категорій населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Часткова евакуація проводиться заздалегідь для таких категорій населення:

- студенти;
- учні інтернатів;
- вихованці дитячих будинків;
- пенсіонери та інваліди, які утримуються в будинках пристарілих, будинках інвалідів разом з викладачами, вихователями обслуговуючим персоналом та членами їх родин;
- хворі разом з медичним персоналом та членами їх родин.

Евакуація матеріальних і культурних цінностей проводиться у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, які можуть заподіяти їм шкоду, за наявності часу на їх проведення, що визначається на підставі інформації суб'єктів моніторингу, спостереження, лабораторного контролю та прогнозування надзвичайних ситуацій[3].

В залежності від масштабів та особливостей надзвичайної ситуації рішення про евакуацію населення приймають на:

- державному рівні - Кабінет Міністрів України;
- регіональному рівні – Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації;
- місцевому рівні – районні, районні у м. Києві та Севастополі держадміністрації, відповідні органи місцевого самоврядування;
- рівні конкретного суб'єкту господарювання – його керівник.

Загальна евакуація проводиться шляхом вивозу основної частини населення із міст та небезпечних районів усіма видами наявного транспорту відповідній території і виведення найбільшої його частини – заздалегідь розробленим маршрутам.

Часткова евакуація проводиться із використання транспортних засобів, які експлуатуються за діючим графіком. Для прискорення евакуації за рішенням керівника відповідного органу виконавчої влади залучаються додаткові транспортні засоби.

Підставою для евакуації є фактичні показники обстановки і відповідні рішення вище зазначених органів. Оповіщення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій проводиться з використанням усіх систем оповіщення, мережі зв'язку, засобів радіомовлення і телебачення з залученням у разі необхідності сил і засобів органів Міністерства Внутрішніх Справ - поданням сигналу «УВАГА! ВСІМ».

Час початку евакуації призначається на підставі ретельного аналізу обстановки, яка склалася і прогнозу можливого розвитку подій. Безпечний район визначається рішенням органу виконавчої влади, як правило, на території своєї області. За кожним підприємством, установою, об'єктом закріплюється район або пункт розміщення. У разі коли, евакуйоване населення не можливо розташувати у безпечному районі своєї області, частина його може розміщуватися в сусідній області з обов'язковим погодженням цього питання з керівником виконавчої влади відповідної області.

Безпечні для розміщення евакуйованого населення райони і порядок його доставки від пунктів висадки до місць розміщення визначається рішенням відповідного органу виконавчої влади, на території якого планується розміщення евакуйованого населення, за заявками органу виконавчої влади і об'єкту, який проводять евакуацію.

Для евакуації населення із зон радіоактивного забруднення біля атомних електростанцій назначається не менше, як два райони, для розміщення евакуйованого населення в протилежних напрямках, з урахуванням притаманного для цієї місцевості напрямку вітру.

2. ПЛАНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Для планування підготовки та проведення евакуації, прийому та розміщенню населення створюються евакуаційні органи:

- евакуаційна комісія;
- збірні пункти евакуації;
- проміжні пункти евакуації;

- приймальні пункти евакуації;
- пункти посадки;
- пункти висадки.

Персональний склад евакуаційних органів визначається рішенням керівників відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а на об'єктах наказами керівників підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності та підпорядкування.

Збірні пункти евакуації розгортаються за рішенням органів виконавчої влади на проведення евакуації у разі аварії на АЕС, катастрофічного затоплення та землетрусу.

Приймальні пункти евакуації розгортаються на зовнішніх межах зон радіоактивного та хімічного зараження.

Приймальні пункти евакуації розгортаються в пунктах висадки населення, призначених для його зустрічі і відправки у райони (пункти) розміщення.

З метою запобігання проявів паніки і недопущення загибелі людей під час евакуації забезпечується:

- планування евакуації;
- визначення зон, придатних для розміщення евакуйованого населення із потенційно-небезпечних зон;
- організація оповіщення керівного складу центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і населення про початок евакуації;
- управління проведення евакуації;
- створення мінімально-необхідних умов для життєдіяльності евакуйованого населення;
- навчання населення діям при проведенні евакуації.

З метою швидкого та організованого проведення евакуації необхідно передбачити і спланувати завчасно:

- транспортне забезпечення;
- медичне забезпечення;
- продовольче та речове постачання;
- життєзабезпечення евакуйованого населення в безпечних районах;
- охорону громадського порядку.

Транспортне забезпечення включає – організацію та проведення вивозу населення об'єктів господарчої діяльності, матеріальних цінностей в безпечний район.

Матеріальне забезпечення включає – забезпечення транспортних та інших засобів, які використовуються для евакуації паливно-мастильними матеріалами та запчастинами, а евакуйоване населення, продовольством та предметами першої необхідності.

У безпечному районі постачання населення здійснюється через місцеві органи торгівлі і громадського харчування.

Місцеві органи влади розширюють мережу крамниць, їдалень, комунально-побутових установ, організують їх роботу по стислому графіку. Використовують для цього евакуйованих робітників.

Медичне забезпечення заходів організується на усіх етапах евакуації, починаючи із збірних евакуаційних пунктів. Медичні пункти, що створюються, зобов'язані:

- надавати медичну допомогу хворим;
- виявляти та ізолювати інфекційних хворих (з послідовою відправкою в лікарські установи).

На колону призначається 1-2 медичні сестри і декілька санітарних дружинниць.

При евакуації на великі відстані призначається лікар.

При евакуації лікарська допомога надається в лікарських установах, які знаходяться поблизу маршруту. Якщо таких не має, то в розпорядження начальника маршруту виділяється медична бригада на санітарному автомобілі.

Штабами цивільного захисту областей розробляються плани евакуації населення по кожному можливому виду надзвичайної ситуації (графічно на мапі з пояснювальною запискою).

Витяги з цих планів доводяться до начальників цивільного захисту районів та їх штабів, які розробляють свої плани евакуації населення. Доводять їх до начальників штабів цивільного захисту об'єктів і надають їм допомогу в розробці документів з евакуації населення.

Штаби цивільного захисту потенційно-небезпечних об'єктів створюють свої плани евакуації робочих та службовців.

Евакуаційні комісії області плануючи евакуаційні заходи визначають кількість евакуйованого населення, максимальні можливості кожного виду транспорту, складають і доводять до керівників транспортних підприємств відповідні заявки і складають договори.

Умови проведення евакуації населення
при різних надзвичайних ситуаціях

Аварія на атомній електричній станції:

На території Запорізької області розташована Запорізька АЕС (населений пункт м. Енергодар) потужністю 6 ГВт (розташована в басейні ріки Дніпро, в два рази потужніша Південноукраїнської АЕС і пануючий вітер Північно-Східний).

Евакуація населення із зон небезпечного радіоактивного забруднення навколо АЕС планується і проводиться:

- для АЕС потужністю до 4 ГВт – у радіусі 30 км;
- для АЕС потужністю більше 4 ГВт – у радіусі 50 км. [3].

При цьому варіант евакуації буде залежить від рівня аварії на АЕС, а також показників радіоактивного забруднення безпосередньо на місцевості.

Таким чином, у разі аварії на АЕС може скластися обстановка, яка загрожує здоров'ю населення. У цьому випадку одним із способів захисту населення є евакуація.

Розпорядження на евакуацію доводиться до населення усіма засобами зв'язку – радіо, радіотрансляційні мережі, телебачення, засоби гучномовної апаратури, після подачі сигналу «УВАГА! ВСІМ!».

Почувши інформацію про евакуацію, населення негайно готується до від'їзду:

- збирають необхідні речі:
- гроші, коштовності:
- засоби захисту органів дихання (респіратори, ватно-марлеві пов'язки):
- документи (паспорт, трудову книжку, пенсійну посвідку, військовий квиток, свідоцтво про шлюб, документи на дітей):
- одяг з урахуванням пори року (для дітей теплі речі):
- продукти харчування на три доби (які знаходились у приміщенні), усе запакувати у валізи, целофан, мішки – щоб не попав радіоактивний пил (всього не більше 50 кг на одну особу).

Прийняти міри по збереженню свого житла – закрити вікна, двері, вимкнути світло, газ, воду.

Евакуація населення проводиться в два етапи.

Населення, узявши необхідні речі, відправляється на збірні евакуаційні пункти.

Після збірного пункту евакуації починається перший етап евакуації (від ЗПЕ до межі зони).

Евакуація проводиться автобусами та залізничним транспортом. Вікна, двері мусять бути зачиненими. Необхідно використовувати засоби індивідуального захисту.

Дозволено для евакуації використовувати індивідуальний транспорт. По мірі розвантаження вулиць та доріг від основних автоколон, при виїзді із населеного пункту, із власного транспорту формуються колони і відправляються на проміжні пункти евакуації.

Проміжні пункти евакуації розміщують на зовнішній межі зони забруднення. Тут евакуйоване населення:

- реєструється (домашня адреса, звідки прибула людина (родина) і та адреса де вони розмістяться):
- проводиться дозиметричний та хімічний контроль:
- проводиться санітарна обробка:
- надається домедична допомога (при необхідності):
- направляються в місця їх розміщення (тобто на другий етап евакуації).

При цьому виходячи із досвіду роботи з ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС необхідно передбачити:

- при розселенні евакуйованих доцільно виходити із принципу збереження родини (повір'я):
- в планах евакуації населення необхідно намітити населені пункти, де населення буде розміщене на постійне місце проживання.

Другий етап евакуації – від межі зони забруднення до пунктів розміщення евакуйованого населення в безпечних районах.

На другому етапі все населення евакуюється першим ліпшим видом транспорту (автомобільним, залізничним та іншим) в залежності від відстані і можливості під'їзду до пункту розміщення.

У разі перевищення норм забруднення техніки, власників особистого транспорту (на другому етапі) евакуують як і все інше населення, а їх транспорт залишається у зоні забруднення (рівень 200 Мкр/год – 0,2 Мл/год).

В пунктах (районах) розміщення населення обов'язково надаються стаціонарні або тимчасові житлові приміщення, які зимовий період опалюються.

Загроза катастрофічного затоплення місцевості

Під зоною можливого затоплення місцевості береться територія, на якій затоплення може причинити руйнування будівель та споруд, загибель людей та тварин, вивід із ладу основного обладнання промислових підприємств і пошкодження інших матеріальних цінностей.

У разі загрози катастрофічного затоплення місцевості одним із основних способів захисту населення також є евакуація.

Для м. Малина Житомирської області у разі прориву греблі Малинського водосховища «2 мл. м. куб. води» можливе підтоплення.

У разі прориву вище розташованої греблі вводяться в дію план «Підтоплення».

У разі прориву греблі, після подання сигналу «УВАГА! ВСІМ!», оперативний черговий негайно по всіх лініях зв'язку (радіо, телебачення, гучномовна апаратура) оповіщає адміністрацію підприємств, установ та організацій, населення про прорив греблі Малинського водосховища.

Населення усіма видами транспорту вивозиться за межі можливого затоплення, в залежності від обстановки, також виводиться пішим порядком.

Почувши про евакуацію (при наявності часу) населення готується до евакуації. Для цього – відключити воду, газ, світло, переносять на верхні поверхи споруд предмети домашнього побуту, прибирають з двору сільськогосподарський інвентар.

Маючи при собі документи, коштовності, гроші, предмети першої необхідності, запас продовольства населення відправляється на збірні евакуаційні пункти, де проходить реєстрацію.

Від ЗПЕ населення усіма видами наявного транспорту відправляється в безпечний район.

Населення із зон можливого затоплення мусить евакуюватися повністю і розміщуватися в найближчих до меж зон затоплення населених пунктах (районах).

Населення, яке мешкає в районах, що підпадає затопленню, мусить знати вірогідні терміни повені, час протягом якого іде підйом води і спад води, райони, які затоплюються, найбільш безпечні і небезпечні місця, шляхи виходу на безпечну територію.

Для вивозу майна використовують транспортні засоби самих підприємств, при необхідності сили та засоби територіальних формувань.

Те майно, що залишається мусить бути закріплене, а найбільш цінне загерметизоване.

У разі підйому води, люди, які мешкають на нижніх поверхах, піднімаються на верхні поверхи.

Якщо дім одноповерховий, то займають дахи.

При роботі у полі – зайняти підвищенні місця, дерева.

При глибині одного метра і швидкості течії 1 м/с можна переходити в брід.

Переправа в брід дозволяється тільки по розвідному і призначеному (визначеному) броду групами, страхуючи один-одного.

Для евакуації людей, які залишились у місці затоплення використовують усі плавзасоби громадського і особистого використання, при необхідності залучають гелікоптери.

Розвідувальні ланки (групи), які діють на швидких плавзасобах і гелікоптерах – визначають місця найбільшого скупчення людей. Невеликі групи людей розвідувальні ланки рятують самостійно.

Після закінчення основних робіт з евакуації населення, патрулювання рятувальників не припиняється (у першу чергу евакуюють людей, худобу, матеріальні цінності).

Аварії з викидом хімічних небезпечних речовин (ХНР).

У разі викиду (виливу) ХНР виникає загроза життю та здоров'ю робочих та службовців об'єкту, на якому виникла надзвичайна ситуація, а також населення, яке мешкає в зоні можливого зараження.

Захист людей починається із своєчасного оповіщення і інформування про загрозу або виникнення будь-якої небезпеки (сигнал «УВАГА! ВСІМ!»), інформація по радіомережам, радіо, телебаченню).

В повідомленні має бути інформація про характер, масштаби загрози, а також рекомендації з найбільш раціональної поведінки в умовах, які виникли.

Зона можливого зараження хмарою ХНР на мапах (картах), схемах окреслена колом, півколом або сектором (в залежності від сили вітру, кількості речовини) радіус якого дорівнює глибині зони зараження.

Усе коло поділене на 8 секторів.

У кожному секторі по зовнішнім бокам є два і більше пунктів збору (залежності від кількості населення, яке знаходиться у секторі).

Почувши повідомлення про аварії, усе населення (яке попадає в небезпечну зону) готується до евакуації.

Необхідно закрити вікна, двері, вимикнути газ, світло, взяти документи, гроші, цінності, одяг.

Подальше виконувати усі вказівки, що були передані по радіо, телебаченню, гучномовної апаратури.

Варіант тексту звернення чергового диспетчера до персоналу об'єкту і населення при аварії з викидом (виливом) ХНР.

УВАГА!

Говорить диспетчер Малинського МРДСНС:

- Громадяни, на Малинській фабриці банкнотного паперу НБУ сталась аварія з викидом хімічної небезпечної речовини – аміаку.

Хмара зараженого повітря поширюється у напрямку першого цеху.

У зону хімічного зараження потрапляють перший цех і управління.

Персоналу молокозаводу негайно надіти засоби індивідуального захисту.

Персоналу, працівникам першого цеху і управління перебувати у приміщенні і провести його герметизацію.

Персоналу, працівникам другого та третього цехів негайно залишити цеха та прибути в район прохідної.

Якщо Ви не маєте при собі протигази і не встигли до приходу хмари зараженого повітря покинути цех, то усім необхідно сховатися у ньому. Щільно закрити вікна, двері, кватирки.

В подальшому діяти згідно вказівок адміністрації об'єкту і штабу цивільного захисту.

Евакуація проводиться в два етапи:

1. Від місця знаходження до пункту збору.

2. Від збору в місця їх тимчасового розміщення.

Робочі та службовці, які вийшли з підприємства, на якому трапилася аварія, після реєстрації відправляються в місця їх тимчасового розміщення.

Якщо аварія виходить за межі об'єкту і охоплює житлові райони то евакуйоване населення при виході із квартир (будинків) обов'язково мають повідомити сусідів про евакуацію.

Напрямок виходу населення зазначається в мовному зверненні, або необхідно виходити в сторону перпендикулярну напрямку вітру.

Якщо в будинку є транзисторний радіоприймач, то його бажано взяти з собою і налагодити на місцеву хвилю.

Виходити із зони по короткому маршруту.

Населення, яке за якимись обставинами, не може залишити небезпечну зону зобов'язане, зорієнтуватися у яких приміщеннях доцільно укритися, знаючи тип ХНР і його властивості (хлор – важче повітря (можна укритися на верхніх поверхах), аміак – легше повітря (можна укритися на нижніх поверхах).

На пунктах збору населення реєструється, одержує необхідну медичну допомогу і відправляється в місця їх тимчасового розміщення.

Другий етап – від пункту збору до пункту (району розміщення безпечної зони).

З пунктів збору населення транспортом або пішим порядком відправляється в місця їх тимчасового розміщення.

Населення, яке за якимись причинами не може поїхати або піти в район розміщення, можуть відправитись до родичів, яке мешкає в безпечному районі.

Пунктами тимчасового розміщення слід вважати:

- санаторії;
- профілакторії;
- будинки відпочинку;
- готелі;
- гуртожитки (коли можна припинити навчальний процес і відправити студентів на канікули);
- оздоровчі табори, а також школи, будинки культури та інші.

3. ЕВАКУАЦІЙНІ ОРГАНИ, ЇХ ПРИЗНАЧЕННЯ, СКЛАД ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ

Керівництво евакуацією населення проводиться начальником цивільного захисту всіх ступенів через евакуаційні комісії, служби, начальників штабів цивільного захисту.

Для безпосереднього керівництва евакуацією населення утворюються тимчасові евакуаційні органи, які працюють під безпосереднім керівництвом начальників цивільного захисту.

До них відносяться:

- комісії з питань евакуації;
- збірні евакуаційні пункти;
- прийомні евакуаційні пункти;
- проміжні пункти евакуації;

Тимчасові евакуаційні органи проводять планування, підготовку і проведення евакуації, прийом та розміщення населення.

Склад тимчасових евакуаційних органів затверджується рішенням керівників відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а на об'єктах – наказами керівників підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і підпорядкування.

Комісії з питань евакуації очолюють заступники керівників органів виконавчої влади, які відповідають за планування, організацію, проведення евакуації, прийом та розміщення населення.

Секретарями вказаних комісій призначаються працівники уповноваженого органу управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення органів виконавчої влади.

Тимчасові евакуаційні органи проводять планування евакуації, підготовку населення до евакуаційних заходів, підготовку підлеглих евакуаційних органів до виконання задач, контроль за підготовкою і закріпленням усіх видів транспортних засобів для забезпечення евакуаційних перевезень, визначення ситуації, місць посадки та висадки населення, визначення маршрутів руху населення пішки, практичне проведення евакуації, прийом евакуйованого населення і ведення його обліку по об'єктам, а також контроль за розміщенням та життєзабезпеченням.

Час на керівництво та підготовку евакуаційних органів всіх рівнів до роботи не повинно перевищувати чотирьох годин з моменту отримання рішення на проведення евакуації.

У випадку виникнення потреби в негайному проведенні евакуації в складі евакуаційної комісії створюються оперативні групи, які починають роботу з моменту прийняття рішення на проведення евакуації.

Контроль за роботою тимчасових органів евакуації проводять керівники відповідних органів виконавчої влади (об'єктів), яким підпорядковані ці органи.

Збірні пункти евакуації призначені для збору і реєстрації населення, яке підлягає евакуації, формування піших, транспортних колон і ешелонів, а також забезпечення відправки їх в пункти посадки на транспортні засоби і вихідні пункти руху пішки. Кожний збірний евакуаційний пункт має свій номер і за кожним з них закріплюється певна кількість об'єктів.

Збірні пункти евакуації розгортаються за рішенням органів виконавчої влади на проведення евакуації у випадку аварії на атомній електричній станції, катастрофічного затоплення і землетрусу.

Збірні пункти евакуації, проміжні пункти евакуації і приймальні пункти евакуації забезпечують зв'язком з районними, міськими, районними в містах, селищними, сільськими, об'єктовими комісіями з питань евакуації, пунктами посадки та транспортні засоби, вихідними пунктами руху пішки, з медичними та транспортними службами.

Проміжні пункти евакуації розгортаються на межах зон радіоактивного або хімічного зараження.

Приймальні пункти евакуації розгортаються в пунктах висадки евакуйованого населення і призначені для зустрічі та відправки населення в райони (пункти) розміщення.

Уповноважений орган управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи в межах, представлених йому повноважень, бере участь в плануванні, підготовці і проведенні евакуації, проводить координацію цих заходів.

Уповноважений орган управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення постійно інформується евакуаційними органами про планування евакуації, підготовку евакуаційних органів до виконання покладених завдань, навчання населення діям під час проведення евакуації, обладнання станцій, портів, пунктів посадки на транспортні засоби, підготовку маршрутів до місць посадки на транспортні засоби, проведення контролю за підготовкою транспортних засобів до евакуації, організації обліку евакуйованого населення, підготовку пунктів управління до організації управління і зв'язку у ході евакуації, організації оповіщення відповідних органів управління і населення про початок евакуації, організації інженерної, медичної, пожежної, радіаційної, хімічної розвідки в місці (районі), підготовці до розгортання пунктів спеціальної обробки населення, знезараження одягу та транспортних засобів, дозиметричного контролю у складі прийомних та евакуаційних пунктів.

На органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування і керівників об'єктів, які проводять евакуацію населення покладаються:

- планування і проведення евакуації робітників та членів їх сімей;

- падання в відповідні транспортні органи розрахунків потреби в транспортних засобах для вивезення робітників та членів їх родин в безпечний район;
- контроль за плануванням, підготовкою та проведенням евакуаційних заходів підвідомчими об'єктами;
- визначення і підготовка безпечного району для розміщення евакуйованих і членів їх сімей.

В плані евакуації, складовою частиною якого є мапа (схема), зазначаються:

- висновки з оцінки обстановки у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- порядок оповіщення населення про початок евакуації;
- кількість населення, яке підлягає евакуації за віковими категоріями;
- терміни проведення евакуації;
- склад тимчасових органів евакуації і терміни приведення їх у готовність;
- кількість населення, яке вивозиться різними видами транспортних засобів окремо і виводиться пішки;
- розподіл об'єктів за збірними пунктами евакуації, пунктами посадки, районами (пунктами розміщення і евакуаційними напрямками);
- маршрути евакуації;
- райони (пункти) розміщення евакуйованого населення;
- пункти посадки на транспортні засоби, пункти висадки в безпечному районі, порядок доставки населення з пунктів висадки в райони (в пункти розміщення);
- заходи з організації прийому, розміщення, захисту і життєзабезпечення евакуйованого населення в безпечному районі;
- порядок організації управління і зв'язку.

На мапі (схемі) позначаються:

- райони (пункти) розміщення тимчасових органів з евакуації, вихідні пункти і пункти посадки (висадки);
- схема оповіщення, організація зв'язку та управління;
- розміщення евакуаційного населення по об'єктам в безпечному районі.

Розділ плану, в якому визначаються види забезпечення евакуації, розробляються відповідними службами.

В цей розділ входять:

- основні завдання служби;
- перелік сил та засобів, які залучаються для виконання евакуаційних заходів;
- терміни виконання завдань.

План евакуації розробляється комісією з питань евакуації відповідного рівня, затверджується керівником відповідного органу виконавчої влади, який очолює цю комісію, узгоджуються з керівником відповідного органу виконавчої влади, який приймає і розміщує евакуйоване населення і підписується головою комісії з питань евакуації

Комісія з питань евакуації відповідного органу виконавчої влади, на території якої планується розміщення евакуйованого населення, розробляє план його прийому і розміщення в безпечному районі з мапою (схемою).

У плані зазначаються:

- кількість евакуйованого населення за віковими категоріями, яке прибуває в район, місто, селище, село;
- кількість об'єктів та їх розподіл по районах у місті, сільськими та селищними радами, населеними пунктами;
- кількість населення, яке мешкає на відповідній території;
- будівлі та споруди для розміщення об'єктів господарювання;
- пункти висадки евакуйованого населення;
- порядок і терміни доставки евакуйованого населення з прийомних евакуаційних пунктів в райони (пункти) розміщення;
- порядок розміщення евакуйованого населення;
- порядок забезпечення евакуйованого населення продуктами харчування, водою, предметами першої необхідності, медичними та іншими видами обслуговування;
- порядок оповіщення посадових осіб, які відповідають за прийом евакуйованого населення, про початок евакуації і терміни прибуття населення;

На мапі (схемі) зазначаються:

- місяця розгортання прийомних евакуаційних пунктів, пункти висадки евакуйованого населення, розподіл об'єктів за районами (пунктами) розміщення;
- склад тимчасових органів з евакуації і терміни приведення їх в готовність;
- схема оповіщення, організація зв'язку та управління;
- райони (пункти) розміщення людей у безпечному районі, їх кількість, категорія розподіл за об'єктами.

План прийому та розміщення евакуйованого населення підписується головою комісії з питань евакуації і затверджується керівником відповідного органу виконавчої влади.

В план прийому та розміщення евакуйованого населення входить також розділ з транспортного забезпечення евакуації, в якому зазначаються:

- кількість транспортних засобів кожного виду і термін їх подання до пунктів посадки;
- кількість населення, яке підлягає під евакуацію;
- терміни відправки евакуйованого населення в безпечний район;
- терміни прибуття евакуйованого населення до пунктів посадки;
- маршрути руху транспортних засобів;
- кількість рейсів.

Розділ плану з транспортного забезпечення евакуації розробляється транспортною службою, узгоджуються з уповноваженим органом управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і затверджується керівником органу управління відповідного виду транспорту.

На всіх громадян, які підлягають евакуації, заздалегідь складаються списки по об'єктам і ЖЕК в трьох примірниках. Місце відправки примірників:

- один залишається на об'єкті або відправляється в ЖЕК;
- другий (у разі отримання рішення на евакуацію) після уточнення списків відсилається на збірний пункт евакуації;
- третій до комісії з питань евакуації району (пункту) розміщення.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій включає в себе сукупність заходів, що проводяться в найкоротші терміни з метою надання всіх видів допомоги постраждалому населенню в осередках ураження (зараження), в зонах катастрофічного затоплення і в районах стихійних лих, запобігання подальших руйнувань і втрат, а також відновлення життєдіяльності міст, населених пунктів і об'єктів господарювання.

Все частіше доводиться вдаватися до евакуаційних заходів при аваріях на атомних електростанціях, при викидах і розливах хімічно-, і біологічно шкідливих речовин, при великих пожежах на нафтохімічних і нафтопереробних заводах.

Таким чином, евакуація, як спосіб захисту і сьогодні не втратила свого значення. Успіх проведення евакуаційних заходів при надзвичайних ситуаціях залежить від організації та підготовки евакуаційних органів, населення, системи оповіщення і загального забезпечення. Висока виучка розуміння та свідоме виконання свого службового і цивільного обов'язку, з боку керівного складу, штатних робітників цивільного захисту, будуть сприяти виконанню поставлених завдань з евакуації населення в стислі терміни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кодекс ЦЗ України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 р. № 841 «Про затвердження Порядку Проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2017 р. №626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту»
5. Наказ МНС України від 07.09.2010 р. № 761 «Методичні рекомендації з розробки на ОГД документів з евакуації населення(працівників) на випадок загрози або виникнення надзвичайних ситуацій».
6. Болтянських М.В. «Основи цивільного захисту» Київ-2008 С 75-90
7. Бикова О.В., Болієв О.Ч., Осипенко С.І. та інші Київ 2008 С 67-89